ROCZNIK

TOWARZYSTWA OSAD ROLNYCH

i

Przytułków Rzemieślniczych

za r. 1918.

WARSZAWA.

Drukarnia Artystyczna K. Kopytowski i S-ka, Nowy-Świat 47.

1919.

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA OSAD ROLNYCH ZA ROK 1918.

I.

KOMITET. W ciągu roku 1918 skład Komitetu stanowili:

Prezes Komitetu — Ks. Czetwertyński Seweryn.

Wiceprezes — Machlejd Juljan.

Członkowie: Biedrzycki Stefan, hr. Branicki Ksawery, ks. Chełmicki Zygmunt, Florkowski Juljan, Goldberg Edward, Komierowski Konstanty, bar. Kronenberg Leopold, Leśniowski Stanisław, Marczewski Witold, Miklaszewski Walenty, Olchowicz Konrad, Osuchowski Antoni, Pfeiffer Stanisław, Piętka Stanisław, hr. Potocki Henryk, Radoszewski Franciszek, ks. Radziwiłł Maciej, Staniszewski Stanisław, Szczuka Andrzej, Wieniawski Antoni, Wyganowski Wojciech, Zientkowski Edward, Zawadzki-Światopelk Józef.

Komitet odbył jedno posiedzenie, a mianowicie w dniu 12 m sierpnia 1918 r.

Do *Delegacji Komitetu*, oprócz Prezesa i Wiceprezesa, oraz z urzędu Przewodniczącego w Zarządzie lub jego pomocnika, należeli członkowie Komitetu: W. Marczewski, St. Biedrzycki W. Miklaszewski i St. Piętka Delegacja odbyła 6 posiedzeń, to jest w dn. 18 lutego, 25 lutego, 23 sierpnia, 21 listopada. 22 grudnia i 31 grudnia.

Komisję rewizyjną stanowili: Stanisław Leśniowski i St. Pfeiffer.

ZARZĄD. W zarządzie pełnił obowiązki Przewodniczącego dr. Wiktoryn Kosmowski, członków zaś Wł. Chodecki, St. Gębarski i A. Oczkowski. Zarząd odbył w ciągu roku 10 posiedzeń.

CZŁONKOWIE TOWARZYSTWA. Liczba członków honorowych stałych, którzy zamiast składek rocznych złożyli jednorazowo po rub. 100 lub więcej, wynosiła w roku sprawozdawczym 215. Ilość członków honorowych zaproszonych (honoris causa) wynosi 21. Ilość członków, opłacających po rub. 6 rocznie (15 marek), wynosiła w roku sprawozdawczym w Warszawie i zagranicą 117, na prowincji zaś 130. Ogółem ilość członków honorowych wynosiła w roku 1918 — 247. Tym sposobem lista wszystkich członków Towarzystwa obejmuje 483 nazwisk.

Rachunek dochodów i wydatków w r. 1918.

1. DOCHODY.

	Zamierzenie budżetowe		Wpływy rzeczywiste	
	Marki i fenigi			
A. Dochody ogólne Towarzystwa.				
1. Procenty od kapitałów:				
a) od kapitałów wieczystych	6464	49	5887	07
b) „ kapitału wychowańców i wychowanek	238	18	238	18
d) „ sum wnoszonych do banku . . .	216	—	2	66
2. Z kas miejskich i rządowych:				
a) zapomoga Zarządu m. Warszawy . .	10800	—	10800	—
b) od władz rządowych zapomoga dla Studzieńca	153300	—	76565	—
od władz rządowych zapomoga dla Puszczy	51100	—	44208	—
3. Składki i ofiary:				
a) składki członków	11700	—	1663	02
b) zapomogi i ofiary prywatne	6606	—	2491	88
c) wpływ ze skarbonek	216	—	136	07
4. Dochody przypadkowe:				
a) zwrot z funduszu oszczędnościowego	125	—	—	—
b) z odczytów, widowisk i t. p.	2160	—	—	—
c) nieprzewidziane	—	—	207	37
	242925	67	142199	25
B. Dochody osady Studzieniec.				
1. Z gospodarstwa rolnego	26192	50	14388	75
2. „ ogrodu	5072	—	5748	20
3. „ lasu	100	—	2511	30
4. „ obory	3055	20	2659	56
5. „ trzody chlewnej	4200	—	7473	80
6. „ warsztatów	6250	—	6386	18
7. „ ofiar w naturze i gotówce	500	—	—	—
8. „ wypieku chleba	—	—	200	11
9. Nieprzewidziane	—	—	214	35
10. Zamierzona podwyżka dochodów o 20%	8974	—	—	—
	54343	70	39582	33

C. Dochody przytułku Puszcza.

		Zamierzenie budżetowe		Wpływ rzeczywisty	
		Marki i fenigi			
1.	Z gospodarstwa rolnego	4035	—	6385	—
2.	„ ogrodu.	603	50	3653	35
3.	„ krów	1468	—	1695	16
4.	„ trzody chlewnej	1250	—	4068	80
5	„ drobiu	375	—	1213	22
6.	„ robót ręcznych	625	—	500	—
7.	„ wypieku chleba	125	—	360	—
8.	„ warsztatów tkackich	375	—	76	35
9.	Nieprzewidziane	125	—	—	—
10	Zamierzona podwyżka dochodów o 20%	1770	—	—	—
		10751	50	17951	88

2. WYDATKI.

A. Wydatki ogólne Towarzystwa.

1.	Pensje	11910	—	12196	41
2.	Wydatki kancelaryjne, roboty drukarskie, druk rocznika i t. p.	1080	—	1756	15
3.	Opał i oświetlenie biura	432	—	781	49
4.	Podróże osób, delegowanych przez Zarząd do zakładów	259	20	208	40
5.	Dopłata do funduszu pracujących w Zarządzie	302	40	359	60
6.	Nieprzewidziane (straty na różnicy kursu)	1000	—	2257	89
		14983	60	17559	94

B. Wydatki osady Studzieniec.

1.	Restauracja budowli	5100	—	5138	32
2.	Podatki i ubezpieczenia	1178	31	754	35
3.	Płace i wynagrodzenia	56109	60	52524	05
4.	Żywność wychowańców	58337	50	32526	36
5.	Żywność delegowanych	320	—	275	—
6.	Odzież	23067	—	9379	61
7.	Bielizna	7117	—	5544	26
8.	Pościel	4685	—	385	62
9.	Obuwie	7177	—	6278	15
10.	Oświetlenie.	3250	—	3462	56
11.	Opał	21941	—	5380	16
12.	Czystość i dezynfekcja	6357	50	2192	29
13.	Infirmerja	625	—	1200	08
	do przeniesienia	195294	91	125040	81

	Zamierzenie budżetowe		Wpływ rzeczywisty	
	Marki	fenigi	Marki	fenigi
z przeniesienia .	195294	91	125040	81
14. Kaplica	500	—	500	05
15. Wydatki ogólne	4927	—	2994	88
16. Kancelarja, szkoła i biblioteka	1000	—	835	86
17. Nagrody dla wychowańców	1500	—	960	68
18. Wyprawki	.1500	—	1222	20
19. Gospodarstwo rolne:				
a) narzędzia, smary i t. p.	800	—	1854	83
b) zasiewy i nawozy	2375	—	1255	50
c) utrzymanie inwentarza	9506	40	5884	25
20. Wydatki ogrodu	940	—	1445	95
21. Transport wychowańców.	300	—	168	—
22. Dopłata do funduszu pracujących . . .	500	—	657	50
23. Nieprzewidziane	300		3331	75
	218663	31	146152	26

C. Wydatki przytułku „Puszcza".

1. Restauracja budowli	2533	—	1669	40
2. Podatki i ubezpieczenia	. 85	85	146	48
3. Płace i wynagrodzenia	16322	50	17941	94
4. Żywność wychowanek	19337	50	18009	93
5. Żywność kandydatek	705	55	—	—
6. Odzież, bielizna, pościel i obuwie . . .	8745	75	5571	77
7. Wydatki ogólne	2856	10	1466	90
8. Czystość	1970	—	1505	75
9. Infirmerja i dezynfekcja	800	—	3169	44
10. Opał	4514	44	3435	50
11. Oświetlenie.	1855	—	1979	95
12. Gospodarstwo rolne, utrzymanie inwentarza żywego, wydatki ogólne	3139	83	3604	66
13. Kancelarja, szkoła i bibljoteka	300	—	238	10
14. Nagrody dla wychowanek	500	—	577	55
15. Wyprawki	500	—	—	—
16. Nieprzewidziane	125	—	1307	—
17. Transport wychowanek	200	—	118	05
18. Dopłata do funduszu pracujących . . .	212	50	215	40
	64703	C2	60957	82

D. Patronat.

Zapomogi b. wychowańcom i b. wychowankom	1000	—	187	66

	Zamierzenie budżetowe		Wpływ rzeczywisty	
	Marki i fenigi			
ZEBRANIE DOCHODÓW.				
1. Dochody ogólne Towarzystwa	242925	67	142199	25
2. Dochody osady Studzieniec	54343	70	39582	33
3. Dochody przytułku „Puszcza"	10751	50	17951	88
	308020	87	199733	46
ZEBRANIE WYDATKÓW.				
1. Wydatki ogólne Towarzystwa	14983	60	17559	94
2. Wydatki osady Studzieniec	218663	31	146152	26
3. Wydatki przytułku „Puszcza"	64703	02	60957	82
4. Wydatki patronatu	1000	—	187	66
	299349	93	224857	86
PORÓWNANIE.				
Ogół dochodów wynosił	308020	87	199733	46
Ogół wydatków wynosił	299349	93	224857	68
Zamierzony remanent obrotowy	8670	94	—	—
Rzeczywisty niedobór obrotowy	—	—	25124	22
WYDATKI NADZWYCZAJNE.				
1. Komplet asenizacyjny do opróżnienia dołu „Chambaud"	2000	—	—	—
2. W. Wędrowski, przedsiębiorca budowlany, reszta za roboty budowlane	2435	44	2160	—
3. Jaszowski i Czajkowski — reszta należności za budowlane i kanalizacyjne roboty	1126	81	1127	40
	5562	25	3287	40

Bilans zamknięcia za rok 1918.

STAN CZYNNY.

	Ruble i kopiejki				Marki i Fenigi			
SUMY HYPOTECZNE								
Kapitału wieczystego:								
a) na hypotece domu № 828	1000	—						
b) na hypotece domu № 1541	4000	—	5000	—			10800	—
W TOW. KREDYT. m. WARSZAWY.								
a) **Kapitału wieczystego:**								
5% Listy Zast. m. Warsz.	19300	—						
4½% " " " "	9600	—	28900	—	62424	—		
b) **Kapitału wychowańców:**								
5% Listy Zast. m. Warsz.			1050	—	2268	—	64692	—
W BANKU HANDLOWYM.								
a) **Kapitału wieczystego:**								
4½% Listy Zast. Ziemskie	4000	—						
4½% " " m. Warsz.	12200	—						
4% Renta Państwa Ros.	500	—						
5% Listy Zast. m. Warsz.	3600	—	20300	—	43848	—		
b) **Kapitału wychowańców:**								
5% Listy Zast. m. Warsz.			1500	—	3240	—		
Na r-ku przekazowym:								
z funduszu do dyspozycyi					138	68	47226	68
W BANKU ROSYJSKIM.								
Kapitału pomocy uczącym się	500	—			1080	—		
	28	65	528	65	61	89	1141	89
W TOW. WZAJEMN. KREDYTU.								
Udział Towarzystwa . .			50	—	108	—		
Z funduszu pracujących			58	85	127	11	235	11
do przeniesienia .							124095	68

	Ruble i kopiejki				Marki i Fenigi			
z przeniesienia .							124095	68
KASA ZARZĄDU.								
Z kapitału pracujących .					14819	91		
Z kapitału wychowańców i wychowanek . . .					1846	51		
Z kapitału do dyspozycyi					4103	53	20769	95
RUCHOMOŚCI W ZARZĄDZIE.								
Wartość szacunkowa . .							3631	40
STUDZIENIEC.								
Kasa — saldo w dniu 31 grudnia 1918 r. . . .					257	60		
Należności u różnych osób					8763	42		
Nieruchomości . . .					288281	06		
Las					13735	98		
Cmentarz					564	28		
Inwentarz żywy					7656	—		
Ruchomości					73930	—		
Spiżarnia—remanent . .					620	22		
Magazyn „ . .					10604	15		
Stodoła „ . .					1422	75		
Piwnica ogrodowa . .					300	—	406135	46
PUSZCZA.								
Nieruchomości, grunta .					48315	07		
Inwentarz żywy					3225	50		
Ruchomości					9226	83		
Odzież, bielizna, pościel i obuwie					5468	34		
Spichrz—remanent . .					350	—		
Spiżarnia „ . .					1316	61		
Sklepik „ . .					320	15	68222	49
							622854	98

STAN BIERNY.

	Ruble i kopiejki				Marki i Fenigi			
Kapitał wieczysty . . .			63200	—	136512	—		
Kapitał pracujących . .					14878	76		
Kapitał wychowańców .					5709	81		
„ wychowanek . .					1644	70		
Kapitał pomocy uczącym się			528	65	1141	89	159887	16
Pasywa Studzieńca:								
Sumy należące się różnym dostawcom . . .							20531	74
Kapitał w majątku Towarzystwa							442436	08
							622854	98

MAJĄTEK TOWARZYSTWA w d. 31 grudnia 1918 r. przedstawia się w sposób następujący:

	Marki i fenigi			
1. Kapitały wieczyste			136512	—
2. Ruchomości w Zarządzie			3631	40
3. Fundusze w zawiadywaniu Towarzystwa:				
a) z zapisu ś. p. Wieczorkowskiego .			1141	89
b) kapitał wychowańców			5709	81
c) kapitał wychowanek			1644	70
d) fundusz oszczędnościowy pracown.			14878	76
e) udział w Tow. Wzajemnego Kredytu			108	—
4. Studzieniec:				
a) nieruchomości i grunta	288281	06		
b) las i cmentarz	14300	26		
c) stodoła	1422	75		
d) piwnica ogrodowa	300	—		
e) ruchomości	73930	—		
f) spiżarnia	620	22		
g) magazyny	10604	15		
h) inwentarz żywy	7656	—	397114	44
5. Puszcza:				
a) nieruchomości i grunta	48315	07		
b) ruchomości	9226	83		
c) odzież, bielizna, pościel, obuwie . .	5468	34		
d) inwentarz żywy	3225	50		
e) śpichrz	350	—		
f) śpiżarnia	1316	60		
g) sklepik	320	15	68222	49
Ogółem .			628963	49

Oprócz tego Towarzystwo rozporządza rentą z zapisu małżonków hr. Skarbków w kwocie rub. 150 rocznie.

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej

z rachunków Tow. Osad Rolnych za r. 1918.

Niżej podpisani, zebrawszy się na posiedzeniu w dniu 25 Kwietnia r. b. w biurze Zarządu, sprawdzili księgi rachunkowe za rok 1918 i znalazłszy je prawidłowo prowadzone i zgodne z dowodami, przystąpili do rozpatrzenia i sprawdzenia bilansu rocznego, który w księdze głównej na stronicy 114 zestawiony, wykazuje w dniu 31 grudnia 1918 r. **sumę aktywów marek sześćset dwadzieścia dwa tysiące ośmset pięćdziesiąt cztery i fenigów dziewięćdziesiąt ośm.**

Po rozpatrzeniu szczegółów, składających powyższą sumę, delegowani znaleźli, że składa się ona według bilansu:

	Rb.	k.	Rb.	k	Mk.	f.	Mk.	f.
a) **Z sum hypotecznych kapitału wieczystego**			5000	—			10800	—
b) **Z sum w T-wie Kredytowem m. Warszawy**								
1. **Kapitału wieczystego**								
w 5% List. z. m. Warszawy .	19300	—						
„ 4½% „ „ „ „	9600	—	28900	—				
2. **Kapitału wychowańców**								
w 5% List z. m. Warszawy . .			1050	—				
c) **Z sum w Banku Handl. w Warsz.**			29950	—			64692	—
1. **Kapitału wieczystego**								
w 4½% List. zast. ziemskich .	4000	—						
„ 4½% „ „ m. Warszawy	12200	—						
„ 4% Rencie Państwa	500	—						
„ 5% List. zast. m. Warszawy	3600	—	20300	—	43848	—		
2. **Kapitału wychowańców i wychowanek**								
w 5% List. z. m. Warszawy . .			1500	—	3240	—		
3. **Na rachunku przekazowym**								
w gotowiźnie					138	68	47226	68
d) **w Banku Państwa ros.** . . .					528	65	1141	89
e) **w Towarzystwie Wzajemnego Kredytu**							235	11
f) **Kasa Zarządu**							20769	95
g) **Ruchomości w Zarządzie** . . .							3631	40
h) **Majątek w Studzieńcu** . . .							406135	46
i) **Majątek w Puszczy**							68222	49
							622854	98

	Rb.	kop	Mk.	fen.
Na majątku Towarzystwa bilans wykazuje następujące obciążenia:				
Kapitał wieczysty	63200	—	136512	—
Kapitał urzędników i oficyalistów			14878	76
Kapitał wychowańców			5709	81
Kapitał wychowanek			1644	70
Kapitał pomocy uczącym się . .	528	65	1141	89
Sumy należące się różnym dostawcom			20531	74
Majątek Towarzystwa stanowi . .			442436	08
			622854	98

Wszystkie dowody tak na złożone depozyty w instytucyach finansowych, jak również inwentarze szczegółowe majątku Towarzystwa mieliśmy sobie przedstawione, z cyframi wykazanemi w bilansie porównaliśmy i znaleźliśmy zgodnemi. Wydatków nieusprawiedliwionych rachunkami nie znaleźliśmy i na tej zasadzie wnosimy, ażeby Komitet pokwitował Zarząd z rachunków za rok 1918.

Warszawa, d. 25 Kwietnia 1919 roku.

Stanisław Pfeiffer,
Stanisław Leśniowski.

II.

Osada Rolniczo-Rzemieślnicza w Studzieńcu.

W ciągu roku sprawozdawczego władze sądowe zawiadomiły o zakwalifikowaniu do Studzieńca 60 małoletnich przestępców; nadesłano zaś i przyjęto 49 nowych. Z nowoprzyjętych wychowańców 33 było przyjętych na podstawie wyroków sądowych i z rozporządzenia władz okupacyjnych, reszta zaś—na mocy wyroków i rozporządzenia władz polskich Skazanych przez sąd wojenny był 1, przez sąd polowy 1, przez sądy okręgowe 14, przez sądy pokoju 30, na mocy rozporządzenia prezydjum policji 1, na mocy rozporządzenia dyrekcji policji 1 i naczelnika powiatu 1.

Wiek wstępujących: od lat 11—12 było 2, od 12—13 było 3, od 13—14 było 4, od 14—15 było 10, od 15—16 było 13, od 16—17 było 8, od 17—18 było 9.

Odnośnie **warunków rodzinnych**, z pomiędzy 49 przyjętych, mieli obojga rodziców 28, pólsierot 14, sierot 5, niewiadomych rodziców 2.

Co do **miejsca zamieszkania:** z miast pochodziło 43, ze wsi 6.

Rodzaj **zajęcia rodziców** przyjętych wychowańców: środki własne 1, zatrudnionych w rolnictwie 4, zatrudnionych w fabryce, warsztatach lub kantorach 15, inne zajęcia 29.

Rodzaj **zajęcia chłopców** przed wstąpieniem do zakładu: przy rodzicach 30, w rolnictwie 5, w fabryce, warsztatach lub kantorach 13, w służbie 1.

Pod względem **religji:** wyznania katolickiego 36, ewangielickiego 1, mojżeszowego 12.

Co do **stopnia oświaty:** nie umiejących czytać 26, umiejących mniej lub więcej czytać i pisać 23.

Przestępstwa, za które zostali oddani do zakładu, były następujące: za kradzież 43, za kuplerstwo i inne wykroczenia przeciw moralności 5, za włóczęgostwo 1.

Wszyscy nowo-przyjęci w roku sprawozdawczym z wyjątkiem jednego, byli dostawieni do osady przez władze policyjne niemieckie i polskie.

W końcu roku 1917 liczyło się wychowańców obecnych w osadzie 211. W roku sprawozdawczym przyjęto 49 nowych wychowańców (od № 2320 do № 2368 księgi rodowodowej włącznie) powróciło z ucieczki 27 wychowańców, razem więc było na liście 287.

W tymże roku **ubyło:** warunkowo uwolnionych przez Zarząd T. O. R. 10, uwolnionych przez władze niemieckie 63, uwolnionych na mocy rozporządzenia władz sądowych 3, odesłano do zakładu poprawczego w Grajewie 70 i Spale 69, umarło 3, zbiegło 15. Tym sposobem na 1 stycznia 1919 r. liczyło się 54 wychowańców obecnych w zakładzie.

Przeciętniowo dziennie było w roku 1918 wychowańców 96, którzy przebywali 34486 dni instytutowych (w r. 1912 było dni instytutowych 41,518, dziennie 114, w roku 1913 dni 58871, dziennie 145, w roku 1915 dni 22744, dziennie 62, w roku 1916 dni 39,394 dziennie 108, w roku 1917 dni 76,233 dziennie 209).

W pojedyńczych miesiącach przeciętniowa dziennie wynosiła: w styczniu 227, w lutym 173, w marcu 130, w kwietniu 101, w maju 86, w czerwcu 76, w lipcu 69, w sierpniu 62, w wrześniu 63, w październiku 67, w listopadzie 55, w grudniu 51.

Pod **względem wieku** od lat 11—12 było 10, od 12—13 było 11, od 13—14 było 24, od 15—16 było 61, od 16—17 było 56 i od 17—18 było 79.

Na początku roku sprawozdawczego wychowańcy podzieleni byli na 12 oddziałów wychowawczych, w ciągu zaś roku z powodu przesłania na skutek polecenia władz okupacyjnych znacznej części wychowańców do zakładu wychowawczego w Grajewie i Spale, jak również z powodu zmniejszonego napływu nowych wychowańców, liczba oddziałów stopniowo się zmniejszała i w końcu roku sprawozdawczego zredukowana była do 4.

Wychowańcy pobierali naukę w 7 oddziałach podług programu szkoły ludowej. Dla chłopców umysłowo słabych i niedorozwiniętych w pierwszej połowie roku funkcjonował oddział pomocniczy. Nauka w każdym oddziale trwa pół roku, pierwsze półrocze trwa od 1 października do 1 kwietnia, drugie od 1 kwietnia do 1 października. Egzaminy odbyły się w końcu marca i września.

Wykaz ilości promowanych chłopców w szkole elementarnej Osady Studzieniec podczas egzaminów semestru zimowego w dniu 30 marca 1918 roku.

Skończyło szkolę		3	wychowańców
Pozostało w oddziale .	III *b*	3	„
Otrzymało promocję do	III *b*	4	„
„ „ „	III *a*	2	„
Pozostało w oddziale .	II *b*	4	„
Otrzymało promocję do	II *b*	10	„
Pozostało w oddziale .	II *a*	2	„
Otrzymało promocję do	II *a*	6	„
Pozostało w oddziale .	I *b*	4	„
Otrzymało promocję do	I *b*	13	„
Pozostało w oddziale .	I *a*	12	„
Otrzymało promocję do	I *a*	15	„
Pozostało w oddziale wstęp.		14	„

Wykaz ilości promowanych chłopców w szkole elementarnej Osady Studzieniec podczas egzaminów semestru letniego w dniu 30 września 1918 roku.

Skończyło szkolę		1	wychowaniec
Pozostało w oddziale .	III *b*	1	„
Otrzymało promocję do	III *b*	1	„
„ „ „	III *a*	1	„
Pozostalo w oddziale .	II *b*	3	wychowańców
Otrzymało promocję do	II *b*	6	„
Pozostało w oddziale .	II *a*	9	„
Otrzymało promocję do	II *a*	5	„
Pozostało w oddziale .	I *b*	7	„
Otrzymało promocję do	I *b*	5	„
Pozostalo w oddziale .	I *a*	8	„
Otrzymało promocję do	I *a*	4	„
Pozostało w oddziale wstęp.		2	„

Prócz nauki szkolnej wychowańcy uczyli się śpiewu kościelnego i świeckiego, jak również gry na instrumentach dętych. Zorganizowana orkiestra w każdą niedzielę i święto w sezonie letnim odbywała półtoragodzinne popisy w obrębie zakładu. W sezonie letnim odbywały się również lekcje gimnastyki.

Z gier i zabaw najchętniej stosowane były krokiet i chodzenie na szczudłach, piłka nożna ze względu na rodzaj obuwia (sandały) stosowana być nie mogla. Dwanaście razy w ciągu roku spra-

wozdawczego odbyły się przedstawienia teatralne przy udziale czynnym wychowańców.

Od czasu do czasu były urządzane dla wychowańców pogadanki i odczyty, ilustrowane przezroczami treści historycznej, gieograficznej i przyrodniczej.

Pod względem **zajęć w warsztatach** było w roku sprawozdawczym wychowańców: w stolarskim 30, kołodziejskim 30, kowalskim 16, szewckim 48, krawieckim 30, w ogrodzie 44, w rolnictwie 32, w kuchni 30, w pralni i maglu 14.

Co się tyczy **sprawowania**, to dzielą się oni w roku sprawozdawczym w sposób następujący: w klasie I było 130, w klasie II—76, w klasie III—51, w klasie IV—30.

W związku ze sprawowaniem zanotowano wśród wychowańców następujące wypadki różnego rodzaju wykroczeń, a mianowicie: usiłowanie ucieczki 60, ucieczka 26, niewłaściwe zachowanie się względem kolegów i dokuczanie im 11, kłamstwo 13, lenistwo w pracy i nieposłuszeństwo 22, niespełnianie obowiązków 27, palenie tytoniu 18, lenistwo w szkole 7, posiadanie pieniędzy i rzeczy zakazanych 2, występków przeciw moralności 9, grubjaństwo i złe zachowanie się względem przełożonych 19, kradzież, współudział i usiłowanie kradzieży 11, używanie nieprzyzwoitych wyrazów 10, samowolne wydalenie się za obręb osady 15, gra w karty 3, oszukaństwo 10, niszczenie ubrania 1, inne 3.

Za powyższe wykroczenia wyznaczono następujące kary: nagana 4, dwójki ze sprawowania 120, pozbawienie marek odznaczenia 12, degradacja do klasy niższej 3, areszt 11, inne 38.

Za dobre sprawowanie i pilność w nauce i pracy udzielono wychowańcom oprócz nagród pieniężnych za każdy dzień pracy, nagrody następujące: marek odznaczenia 703, promocji do klasy (pod względem sprawowania) wyższej 38, nagrody w postaci przedmiotów 5, nagród pieniężnych celem kupna drobiazgów uczniowskich 82, w postaci owoców i t. p. dodatków do pożywienia 360, ogółem nagród 1188.

Nagrody za pracę w warsztatach wyniosły mk. 960 fen. 68.

Stan zdrowotny. W infirmerji zakładowej leczyło się 214 chorych, którzy przebyli 1319 dni. Dni pobytu w infirmerji przedstawiają się w sposób następujący: w styczniu było 245 dni, lutym 130, marcu 125, kwietniu 120, maju 108, czerwcu 103, lipcu 118, sierpniu 110, wrześniu 108, październiku 83, listopadzie 57, grudniu 12.

Wykaz chorób: grypa chorych 40, dni 185; gastrycyzmy 11—52 zapalenie kiszek 1—2; gruźlica 9—451; bronchitis 5—19; zapalenie wzsiękowe opłucnej 1—28; malarja 2—9; anemja 1—75; dur brzusz-

ny 1—4; stłuczenia 3—13; odziębienia 5—173; rany 6—66; zapalenia podskórne ropne 4—116; zapalenie ucha 1—5; po operacji wyrostka robaczkowego 1—18; apendicitis 1—27; zapalenie uszów 1—27; parotitis 1—3; zwichnienie goleni 2—46.

Porad lekarskich było 257, felczerskiej pomocy 3026. Wypadków śmierci było 3, a mianowicie, skutkiem ostrego zapalenia kiszek 1, duru brzusznego 1 i zapalenia wyrostka robaczkowego 1.

Z liczby 233 wychowańców, którzy opuścili osadę w r. 1918 było w wieku: od lat 11—12 było 15, od 12—13—15, od 13—14—28, od 14—15—33, od 15—16—40, od 16—17—40, od 17—18—63.

Wychowańcy ci przebyli w osadzie: rok i mniej 122, od roku do dwuch lat 43, od 2—3—32, od 3—4—18, od 4—5—18. Uwolnieni warunkowo oddani zostali pod opiekę rodziców lub krewnych.

Koszt roczny utrzymania wychowańców, obrachowany według zwykłego szematu wynosił marek 1352.

Personel urzędników osady składał się: z dyrektora F. Jarosa, kapelana ks. J. Goździka, nauczycieli-wychowawców: Fr. Szymanowskiego, Edwarda Wojtczaka, nauczycielki Wł. Motylewskiej, wychowawców: T. Barańskiego, E. Rauzera, St. Wojtczaka, kapelmistrza i nauczyciela śpiewu Hipolita Walczaka, sekretarza-buchaltera Wacława Motylewskiego, lekarza przyjezdnego d-ra Z. Tokarskiego, felczera Czesława Müllera, magazynierki J. Słomińskiej, ogrodnika J. Ratajczyka, majstrów: stolarskiego H. Czarneckiego, kołodziejskiego J. Trzecianowskiego, kowalsko-ślusarskiego M. Pawłowskiego, krawieckiego E. Szulca, szewckiego W. Gąsowskiego, ekonoma Antoniego Kowala, klucznicy Walerji Szepietowskiej, kucharki Franciszki Kwokówny, praczki Władysławy Sucheckiej, palacza-mechanika W. Rędzińskiego, woźnego, pięciu stróżów, kominiarza przychodniego i nauczyciela religji żydowskiej (mełameda) przychodniego.

Na żywność wychowańców w 1918 r. spotrzebowano:

№ porz.	NAZWA POKARMÓW		Ilość	Mk.	fen.
1	Chleba razowego . .	Funt.	27221	5426	72
2	„ pytlowego . .	„	$188^1/_2$	76	20
3	Kaszy jęczmiennej . .	„	$3669^1/_2$	4113	25
4	„ jaglanej . . .	„	346	553	60
5	„ gryczanej . . .	„	171	273	60
6	Mąki razowej	„	5524	939	09
7	„ pytlowej . . .	„	$174^1/_4$	81	15
8	„ pszennej . . .	„	88	69	85
9	Kartofli	„	130870	5234	80
10	Kapusty	„	2691	356	55
11	Buraków	„	1650	144	10
12	Marchwi	„	1620	137	—
13	Brukwi	„	160	19	20
14	Grochu i fasoli . . .	„	628	592	40
15	Cebuli	„	13	2	60
16	Szczawiu	„	23	2	30
17	Sałaty	główek	80	4	—
18	Bani	Sztuk	11	11	—
19	Owoców suszonych . .	Funt.	821	1026	25
20	Jabłek świeżych . . .	„	251	35	75
21	Jagód czarnych . . .	„	16	8	—
22	Mięsa wieprzowego .	„	$1030^1/_2$	3010	15
23	„ króliczego . .	„	$51^1/_2$	103	62
24	„ wołowego . .	„	467	883	95
25	„ cielęcego . . .	„	$225^3/_4$	412	85
26	Kurcząt	Sztuk	1	5	—
27	Jaj	„	100	40	—
28	Kiełbasy	Funt.	$27^1/_2$	137	50
29	Kiszki	„	$67^1/_2$	102	25
30	Mleka	Kwart	$8067^1/_2$	1774	87
31	Śmietany	„	58	62	64
32	Sera	Funt.	22	45	50
33	Masła	„	$28^3/_8$	248	10
34	Słoniny	„	$728^3/_8$	3514	39
35	Herbaty	„	2	86	76
36	Kawy	„	$7^5/_8$	153	40
37	Cykorji	„	54	119	65
38	Miodu	„	$15^1/_2$	46	50
39	Soli kuchennej . . .	„	$3974^1/_2$	1090	63
40	Oleju lnianego . . .	Kwart	$3^1/_2$	45	60
41	Cukru	Funt.	1116	1364	03
42	Cukierków	„	4	25	90
43	Bułek	„	28	17	36
44	Włoszczyzny i korzeni .	„	$615^3/_8$	115	50
45	Drożdży	Łut.	26	12	80
				32526	36

ZE STANU EKONOMICZNEGO STUDZIEŃCA.

W roku sprawozdawczym wykonano następujące roboty:

a) odrestaurowano sale następujących oddziałów: I, IV, VI-VII, VIII; odrestaurowano infirmerję, kuchnię (dwukrotnie), piekarnię, pralnię, jeden pokój z kuchnią w mieszkaniu dyrektora i piętnaście mieszkań dla pracowników osady,

b) gruntownie oczyszczono i odrestaurowano palenisko pralni,

c) odbudowano zwietrzałe szczyty kominów na gmachu administracyjnym i cztech innych pawilonach,

d) poprawiono piece w salach oddziałów wychowawczych II, IV, VII, VIII i IX,

e) zreparowano gruntownie parkan: w okólniku osady, około ogrodu owocowego i mieszkań pracowników.

Ogród. W ogrodzie owocowym dokonano następujące roboty: zrobiono regulówkę na przestrzeni kilkudziesięciu prętów pod nową szkółkę drzew owocowych i pobielono pnie drzew w całym ogrodzie.

Gospodarstwo rolne. W roku 1918 podział powierzchni osady przedstawia się, jak następuje: gruntu ornego morgów 74 prętów 189; pod lasem morgów 40 prętów 100, pod ogrodem dawnym morgów 7 prętów 63; pod ogrodem warzywnym morgów 2 prętów 150; granice, drogi, rowy morgów 1 prętów 170; pod zabudowaniami morgów 7 prętów 265 i pod łąkami 7 morgów 62 pręty — razem morgów 141 prętów 99.

Z ogólnej przestrzeni w roku 1918 było obsiane: żytem 25 morgów 298 pr.; owsem, jęczmieniem, seradelą 19 morgów 128 prętów; koniczyną 3 m. zasadzono kartofli 13 morgów 28 prętów; kapusty, buraków, marchwi i fasoli 2 morgi 10 prętów. Razem 63 morgi 162 prętów Z zasianej przestrzeni sprzątnięto żyta 60 fur, owsa 6 fur, jęczmienia 7 fur, koniczyny 95 cent., seradeli 150 cent., kapusty 60 pudów, marchwi 15 korcy, buraków 30 korcy, kartofli 600 korcy.

W roku sprawozdawczym na terytorjum lasu wycięto porębę na przestrzeni 220 prętów: z wyciętego drzewa oprócz materjału w postaci desek, bali i sztachet, otrzymano 110 metrów kubicznych drzewa opałowego i 40 fur gałęzi.

Mleka od krów otrzymano: w styczniu kwart 463, w lutym 701$^1/_2$, w marcu 634$^1/_2$, w kwietniu 613$^1/_2$, w maju 1106, w czerwcu 1353, w lipcu 1273, w sierpniu 1106, w wrześniu 1195, w październiku 1198, w listopadzie 985$^1/_2$, w grudniu 728$^1/_2$. Ogółem 11357$^1/$ kwart. Z tego wydano wychowańcom mleka 8067$^1/_2$ i śmietany 58 kwart, resztę sprzedano urzędnikom.

Na wyżywienie żywego inwentarza spotrzebowano w r. 1918.

W miesiącach	Otręby	Owies	Jęczmień		Żyto		Kartofle	Konicz. czerw.	Konicz. biała	Siano	Słoma	Seradella	Inwentarz żywy
	Funty	Korce	Korce	Garnce	Korce	Garnce	Korce	Centn.	Centn.	Centn.	Centn.	Centn.	
Styczniu . .	610						20	35	5	8	60		W dniu 31 grudnia 1918 r. było: Klaczy 4. Wałach 1. Ogierek 1. Krów 8. Jałoszka 1. Macior 2. Warchlaków 2. Prosiąt 8. Królików: samic 29. " małych 20. Kur 16. Kogut 1. Kaczek 4. Indyków 3. Afrykanek 3.
Lutym . . .	600						20	20	5	10	60		
Marcu . . .	600						20	20		6	60		
Kwietniu . .	838		4		5		15	30			20		
Maju . . .	600		4		1	16	14	24			20		
Czerwcu . .	500				3	16	8	10			30		
Lipcu . . .	1052				2			10		5	20		
Sierpniu . .	600			16	2			10		5	30		
Wrześniu . .	800				3			15		2	20	10	
Październiku	1100				7		20	30		20	25	20	
Listopadzie .	4400						15	20		10	80	40	
Grudniu . .	3800	4					15	10		10	40	30	
Razem .	15500	4	8	16	24		147	234	10	76	465	100	

Wytwórczość warsztatów w 1918 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ilość	Dla osady Wartość Mk.	f.	Na sprzedaż Wartość Mk.	f.	Razem Mk	f.
1	2	3	4	5	6	7	8
Stolarskiego.							
Zrobiono uli	16	312	50	668	—	980	50
" krzeseł	12	162	—			162	—
" trumien	7	66	10	67	15	133	25
" okien inspektowych . . .	20	128	—			128	—
" " zwykłych	2	21	55			21	55
" ram do inspektów	30	98	—			98	—
" " " tablic poglądowych	6	24	40			24	40
" " " uli.	33	10	80			10	80
" szafkę biblioteczną . . .	1			80	—	80	
" taburetów	24	72	—			72	—
" półek do książek	5	22	45	31	57	54	02
" bajdę do chleba	1	44	70			44	70
" stołów sosnowych	2	16	—	20	—	36	—
" drabinę malarską	1	15	—			15	—
Do przeniesienia .		993	50	866	72	1860	22

1	2	3	4	5	6	7	8
Z przeniesienia .		993	50	866	72	1860	22
Zrobiono krzyży	2	10	—			10	—
„ trzonków do noży	30	8	50			8	50
„ łóżko (dla teatru)	1	7	—			7	—
„ rozpinacz	1			5	—	5	—
„ susznik	1	4	85			4	85
„ korytko dla prosiąt . . .	1	4	—			4	—
Drobne roboty przy budowlach . .		330	80			330	80
Reparacja sprzętów różnych . . .		208	70	26	—	234	70
Ogółem .		1567	35	897	72	2465	07
Po potrąceniu wartości materjałów .				1552	94		
„ „ 5% na narzędzia . .				123	25	1676	19
Zarobek netto .						788	88
Kołodziejskiego.							
Zrobiono bryczek	3	380	—	588	80	968	80
„ wóz	1			67	30	67	30
„ kół do wozów	10	24	80	118	65	143	45
„ spodów do sandałów . . .	708	782	—	8	80	790	80
„ nóg do uli	68	22	40	32	—	54	40
„ trumien	2	25	65	20	50	46	15
„ krzyż	1			3	16	3	16
Zreparowano wolant	1			207	30	207	30
„ bryczek	4	195	95	401	45	597	40
„ sprzętów gospod. . .		70	40	82	—	152	40
Reparacje przy budowlach		116	—			116	—
Różne roboty		35	05	3	75	38	80
Ogółem .		1652	25	1533	71	3185	96
Po potrąceniu wartości materjałów .				1074	91		
„ „ 5% na narzędzia . .				159	30	1234	21
Zarobek netto .						1951	75
Kowalskiego.							
Zrobiono noży	50	43	—				
„ podków	10	56	50				
„ grabi	8	21	30				
„ klinów	2	35	—				
„ obręczy na beczki	6	31	—				
„ młotków	2	12	50				
„ hantle	2			1	40	1	40
Do przeniesienia .		199	30	1	40	200	70

1	2	3	4	5	6	7	8
Z przeniesienia .		199	30	1	40	200	70
Zrobiono duszę do żelazka	1			16	50	16	50
„ radełko do kartofli . . .	1	59	20			59	20
„ walec do tokarni	1	12	—			12	—
„ szkobełków do uli	60	3	—			3	—
Okuto bryczek	5	420	—	2134	55	2554	55
„ wozów	2			202	70	202	70
„ kół	5	39	70	418	46	458	16
„ taczkę	1	3	50			3	50
„ kubeł	1	1	90			1	90
Reparacja bryczek	3	175	70	88	45	264	15
„ wolantu	1			392	70	392	70
„ wozu	1	34	60			34	60
„ narzędzi i sprzętów roln.		352	—	44	—	396	—
„ przy budowlach		357	75			357	75
Różne drobne roboty		228	75	20	80	249	55
Ogółem .		1887	40	3319	56	5206	96
Po potrąceniu wartości materjałów .				3469	22		
„ „ „ koksu . . .				241	50		
„ „ 5% na narzędzia . .				260	35	3971	07
Zarobek netto .						1235	89

Szewckiego.

1	2	3	4	5	6	7	8
Zrobiono sandałów . . . . . par	616	4869	—			4869	—
„ butów na wyprawkę dla wychow. . . . . par	1	90	10			90	10
Zrobiono kamaszy na wyprawkę dla wychow. . . . . par	1	75	15			75	15
Zreparowano sandałów dla Puszczy „	87	153	50			153	50
Reparacja obuwia dla pracowników				205	55	205	55
Różne drobne reparacje		259	20			259	20
Ogółem .		5446	95	205	55	5652	50
Po potrąceniu wartości materjałów .				4231	52		
„ „ 2% na narzędzia . .				113	05	4344	57
Zarobek netto						1307	93

Krawieckiego.

1	2	3	4	5	6	7	8
Uszyto spodni zimowych	49	1076	—				
„ kurtek	90	4659	50				
„ bluz	18	306	—				
Do przenieienia .		6041	50				

1	2	3	4	5	6	7	8
Z przeniesienia .		6041	50				
Uszyto koszul	68	985	—				
„ kalesonów	132	2456	25				
„ czapek	49	98	—				
„ pasków.	105	210	—				
„ prześcieradeł	15	195	-				
„ worków	9	9	—				
„ rękawic	9	9	—				
„ palto na wyprawkę dla wych.	1	110	—				
Przerobiono ubrań na wyprawkę dla wychow.	3	34	25				
Przenicowano płaszcz dla stangreta	1	92	70				
Przyszyto daszków do czapek. . .	43	27	55				
Reparacja odzieży i bielizny . . .		1308	30				
„ worków	157	50	50				
Różne reparacje dla pracowników .				136	60		
Ogółem .		11627	05	136	60	11763	65
Po potrąceniu wartości materjałów.				10426	65		
„ „ 2% na narzędzia . .				235	27	10661	92
Zarobek netto .						1101	73

III.

Przytułek dla dziewcząt „Puszcza".

W ciągu roku sprawozdawczego władze sądowe zakwalifikowały do Puszczy 24 wychowanic, które Zarząd T-wa Osad Rolnych przyjął do Zakładu. Wszystkie nowo-przyjęte wychowanki dostały się do Puszczy na podstawie wyroków sądowych, mianowicie: z wyroków Sądu Najwyższego 1; Sądu Gubernjalnego 1; Sądu Okręgowego 1; Sądu Pokoju 14; — Sądu Gminnego 1; — Prezydjum policji 4;—Naczelnika powiatu 2.

Wiek wstępujących: od lat 8—9—1: od lat 12—13—2; od lat 13—14—2; od lat 14—15—4; od lat 15—16—6; od lat 16—17—6; od lat 17—18—3.

Odnośnie warunków rodzinnych obojga rodziców miało 11 pólsierot 10; i zupełnych sierot 3.

Co do miejsca zamieszkania: z miast pochodziło—23 ze wsi 1.

Rodzaj zajęcia rodzicow nowo-przyjętych wychowanic: praca w fabryce 3, rzemiosło 2, wyrobek 8, handel 7, bez zajęcia 2, przy rodzinie 2.

Rodzaj zajęcia dzieci przed wstąpieniem do Zakładu: przy rodzicach 5, w służbie 3, w fabryce 2, na wyrobku 3, na włóczęgostwie 7, w handlu 4.

Pod względem religji: wyznania katolickiego 16, ewangielickiego 1, mojżeszowego 7.

Co do stopnia oświaty: umiejących czytać i pisać 8 czytać i pisać w słabym stopniu 6, nie umiejących czytać ani pisać 10.

Przestępstwa, za które oddane zostały do Zakładu, stanowiły: kradzieże, brak opieki, włóczęgostwo, prostytucja.

Z liczby nowo-przyjętych wychowanek: 16 dostawionych było do Zakładu bezpośrednio przez władze sądowo-policyjne niemieckie, przez dozorczynie więzienia 8.

W dniu 31 grudnia 1917 roku było w Zakładzie wychowanek 64, w ciągu roku sprawozdawczego do Zakładu przybyło 24. Po dojściu do lat, i warunkowo uwolnionych 29, umarło 2, na 1 Stycznia 1919 roku pozostało w Zakładzie 34.

Stosunkowo mała ilość wychowanic tłómaczy się tem, że przysyłane przez władze okupacyjne niemieckie w dużej ilości prostytutki przeważnie pouciekały. Zakład zaś, ze względów wychowawczych, tego rodzaju zbiegłych nie poszukiwał.

W roku sprawozdawczym szkoła dzieliła się na 3 oddziały które prowadziła nauczycielka p. Cz. Wąsikówna.

W roku sprawozdawczym w oddziale I było uczennic 16 w II—12, w III—6.

Kurs szkoły odpowiada kursowi nauk szkoły elementarnej ludowej.

Co do zajęć: Wszystkie wychowanki, stosownie do ich zdolności i zamiłowania, sposobiono na gospodynie wiejskie, kucharki, pokojówki, praczki, służące do wszystkiego, tkaczki i szwaczki. Były więc zajęte: gotowaniem, pieczeniem chleba, wyrobem masła i sera, utrzymaniem porządku w mieszkaniach i zabudowaniach, doglądaniem inwentarza i drobiu, robotami w polu i ogrodzie, praniem i prasowaniem bielizny, szyciem odzieży i bielizny, i pracą w warsztatach tkackich.

Z powodu braku materjału warsztaty tkackie funkcjonowały bardzo słabo. W celu nauczania wychowanic tkactwa, Zakład brał robotę z okolicy, co i zkąd się dało.

W roku sprawozdawczym wychowanki obsługiwały: 2 krowy, 1 cielę, 8 sztuk trzody chlewnej, i wychodowały 114 sztuk drobiu.

Chleba razowego i pytlowego wypieczono z 15400funtów mąki.

W warsztatach tkackich zajętych było dziewcząt 3—4, w gospodarstwie 8, w ogrodzie 4, w szwalni 10, pralni 5.

Rezultaty osiągnięte pod względem sprawowania się wychowanek, oraz ich postępu w zajęciach fachowych dają się oświetlić następującemi danemi:

Przy średniej ilości 50 wychowanek zanotowano następujące wykroczenia: nieposłuszeństwo i upór 30, hardość i złość 20, zuchwalstwo 29. używanie nieprzyzwoitych wyrazów 22, kłótnie i przekleństwa 40, bójki 8, nieskromność i dawanie zgorszenia 10, nieporządek i lenistwo 18, niszczenie rzeczy Zakładowych 3, złe zachowanie się w szkole i niechęć do nauki 25, kradzież z łakomstwa 19, kradzież z innych pobudek 5, kłamstwo i plotki 10, krzykliwość i niesforność 20, usiłowanie ucieczki 5, przysięgi 90, razem wykroczeń 354.

Za powyższe wykroczenia wyznaczono następujące kary: nagana na osobności, nagana publiczna, pozbawienie przyjemności, wyłączenie od zabaw, odjęcie marki odznaczenia, degradacja klasy Nie uległo karze 5 wychowanek.

Za dobre sprawowanie i pracowitość udzielano przepisanych regulaminem nagród, mianowicie; marek odznaczenia 280, pochwał publicznych 25, promocji do klas wyższych 28, pozwolenie odwiedzenia rodziny 5.

Dodatek do zwykłego pożywienia w postaci owoców i chleba z marmeladą porcji 150.

Prócz tego Zakład robił częste wycieczki piesze do pobliskich okolic i na przedstawienia teatralne do Studzieńca.

W nagrodach pieniężnych wychowanki otrzymały: a) jako zarobek z klasy, z szwalni, pralni i gospodarstwa **mk. 577 fen.** 55, z której to sumy złożono dla nich w kasie Zarządu mk. 447 fen, 74, resztę zaś w kwocie mk. 129 fen. 80, pozwolono im wydać w Zakładzie; b) za kopanie kartofli i młockę u ks. Proboszcza w Puszczy i przebieranie kartofli w Zakładzie mk. 66, co pozwolono im wydać na owoce i różne drobne przedmioty w sklepiku.

Razem zarobek pieniężny wychowanek wynosił marek 643 fenigów 55.

Wykaz chorych, przebywających w miejscowej infirmerji, i chorób, jakie przechodziły, przedstawia się jak następuje: influenza chorych 10, dni 80; gruźlica płuc — chorych 2, dni 50; świerzba—chorych 14—dni 222; owrzodzenia—chorych 21—dni 356; przeziębienia—chorych 21—dni 60; zapalenie oczu i uszów—chorych 17 dni 279; odmrożenie rąk i nóg — chorych 3—dni 32; niedyspozycja żołądka—chorych 3—dni 4; oparzenia—chorych 1—dni 15; skaleczenia—chorych 2—dni 15; skrofuły—chorych 1—dni 60; choroby skórne — chorych 2 — dni 71; choroby weneryczne — chora 1 — dni 60; eczema chorych 9—dni 58. Razem chorych 107—dni 1362.

Choremi w miejscowej infirmerji opiekowała się instruktorka tkactwa p. M. Lewandowska.

W poważniejszych wypadkach udawano się do Dr. Tokarskiego z Żyrardowa, lub Dr. Łabęckiego ze Skierniewic.

Z liczby 29 wychowanek, uwolnionych w roku 1918, było w wieku: od 14 do 15 11, 16 lat i 17 było 14 i 18 lat 4.

Wspomniane wychowanki w roku sprawozdawczym oddano pod opiekę rodziców i opiekunów, do służby i fabryki.

Od otworzenia przytułku przyjęto wszystkich wychowanic 240, uwolniono warunkowo 99, i po ukończeniu lat 18—82; z tych oddano rodzicom lub opiekunom 20, do służby 8, umarło 4, umieszczono w fabryce 1.

Koszt utrzymania wychowanki, obliczony według zwykłego szematu, wynosił mk. 1011 fen. 60, w roku 1917 mk. 701 fen. 42, w roku 1916—mk. 823 fen. 72, w roku 1915—mk. 783 fen. 40, w roku 1914 — mk. 578 fen. 72, w roku 1913 — mk. 563 fen. 02, w roku 1912—mk. 573 fen. 22.

Żywność dla jednej wychowanki kosztowała dziennie marek 1 fenigów 1.

Personel urzędniczy składał się z Przełożonej Zakładu K. Rogozińskiej; pomocnicy N. Narbutowej, kapelana ks. Jubilata J. Łagodzińskiego, nauczycielki Cz. Wąsikówny, trzech wychowawczyń: F. Danielskiej, B. Zimnickiej i M. Lewandowskiej, z których pierwsza zajmowała się pralnią i porządkami, druga prowadziła szwalnię a trzecia prowadziła warsztaty tkackie i opiekowała się chorymi; klucznicy W. Katzowej, kucharki J. Bickiej, włodarza A. Zielińskiego, pastucha K. Brzeskiego i stróża gospodarskiego S. Śliwińskiego.

W warsztatach tkackich wyrobiono płótna dla osób obcych.

płótna łokci	64 po 25 fen.	= mk. 16 fen. —	
„ „	89 „ 35 „	= „ 31 „ 15	
„ „	73 „ 40 „	= „ 29 „ 20	
		Razem mk. 76 fen. 35	

W szwalni Zakładowej uszyto:

koszul 49, halek 3, fartuchów 3, kaftaników 14, staników 8, oraz reperacja po kilkadziesiąt sztuk dziennie.

Rachunek sklepiku wychowanic:

Remanent w gotówce za rok 1917 .	mk. 253 fen. 35
W roku 1918 z zarob. wychowan. wpłyn.	mk. 129 fen. 80
Za kopanie kartofli i młockę u ks. Jubilata w Puszczy	mk. 66 fen. —
Razem	mk. 449 fen. 15

R O Z C H Ó D.

W roku 1918 kupiono i wydano towaru	mk. 129 f. —
Na rok 1919 pozostało w gotówce . .	„ 320 „ 15
Razem	mk. 449 f. 15

Gospodarstwo rolne.

W roku 1918 podział powierzchni osady przedstawia się jak następuje:

Gruntu ornego morgów 12, drogi, granice i rowy. mórg 1, prętów 169, pod zabudowaniami mórg 1 prętów 100, ogród mórg 1 prętów 11, razem morgów 15 prętów 280.

W przestrzeni, zajętej pod uprawę, w roku 1918 znajdowało się pod ozyminę morgów 5½, pod koniczyną prętów 250, pod karfoflami morgów 2½, pod luzem pretow 150. Razem morgów 9 prętów 100.

Z zasianych ozimin i okopowych sprzątnięto:

Żyta w ziarnie korcy 28, siemienia lnianego funtów 130, kartofli korcy 250, słomy ozimnej centnarów 130, włókna lnianego 15 centnarów.

Mleka od 2 krów otrzymano kwart 6489, z tej ilości użyto dla Zakładu mleka świeżego i zbieranego kwart 4208½; za gotówkę sprzedano kwart 1284½. Z pozostałej ilości kwart 996 wyrobiono masła funtów 19, sera funtów 60, nadto śmietanki i śmietany kwart 28.

IV.

Opieka nad uwolnionymi z zakładów Tow. Osad Rolnych

(Patronat).

W roku sprawozdawczym, z liczby osób, pozostających pod opieką patronatu otrzymało pomoc lub wsparcie 15 osób (11 wychowańców i 4 wychowanki), a mianowicie: 1 osoba 2 razy, 14 osób—1 raz.

Zapomogi te grupują się w sposób następujący: na żywność, z przyczyny braku pracy i choroby—10 zapomóg na sumę Mk. 125, na ubranie—1 zapomoga na sumę Mk. 5 fen. 11 i na koszta przejazdu na robotę i do domu—4 zapomogi na sumę Mk. 57, fen. 55.

Ogółem wydano gotowizną Mk. 187 fen. 66.

V.

Wykazy statystyczne.

A. Wykaz ofiar złożonych w 1918 r. od różnych osób i stowarzyszeń.

Administracja zapisu ś. p. hr. Kickiego . .	Mk. 2160	f. —
Redakcja „Kurjera Warsz." od różnych osób	„ 131	„ 88
Ze skarbonek	„ 136	„ 07
Razem	Mk. 2427	f. 95

Oprócz powyższych ofiar wpłynęło do kasy Towarzystwa: Warszawska Gmina Żydowska specjalnie na wynagrodzenie Mełameda w Studzieńcu . . . . . . Mk. 432 f. —

B. Wykaz składek rocznych od Członków Towarzystwa, które wpłynęły w r. 1918.

Wpłynęło z Warszawy: a) od członka stałego

D-ra W. Kosmowskiego	Mk.	216	f. —
b) od członków honorowych	„	1105	„ 74
z prowincji: z p-tu Skierniewickiego	„	15	„ —
„ Błońskiego	„	15	„ —
„ Łęczyckiego	„	15	„ —
„ Olkuskiego	„	15	„ —
„ Miechowskiego	„	15	„ —
„ Biłgorajskiego	„	38	„ 88
m. Kalisza	„	15	„ —
„ Łomży	„	15	„ —
p-tu Mazowieckiego	„	15	„ —
„ Makowskiego	„	15	„ —
m. Piotrkowa	„	47	„ 40
p-tu Będzińskiego	„	30	„ —
m. Płocka	„	15	„ —
p-tu Płockiego	„	15	„ —
„ Rypińskiego	„	15	„ —
„ Sierpeckiego	„	15	„ —
m. Radomia	„	15	„ —
p-tu Garwolińskiego	„	15	„ —
Razem	Mk.	1663	f. 02

Umorzono: w Warszawie Mk. 330, na prowincji Mk. 859, razem Mk. 1188.

Zaległości wynoszą w Warszawie	Mk.	2062	f. 50
„ „ na prowincji	„	10520	„ —
Razem	Mk.	12582	f. 50

Na dzień 1 stycznia 1918 r. było członków honorowych

w Warszawie . . . 129
na prowincji . . . 140
Razem 269

Ubyło z Warszawy 12 (5 na żądanie, 7 zmarło)
z prowincji 10 (zmarłych).

Na dzień 1 stycznia 1919 r. pozostało członków honorowych rocznych w Warszawie 117
na prowincji 130
Razem 247

C. LISTA CZŁONKÓW TOWARZYSTWA.

№ 1. CZŁONKOWIE HONOROWI STALI *)

którzy zamiast rocznych składek, złożyli jednorazowo po rb. 100 lub więcej.

1. Abramowicz Lucjan, z Wołodarki, gub. Kijowska.
2. Anc Dominik z Warszawy.
3. Andlauer Helena z Grodziska, g. Łomżyńskiej.
4. Baczyński Leon, Pisary, g. Radomskiej.
5. Bagieński Józef z Warszawy.
6. Barthel Alfred z Nadroża.
7. Bąkowski Alfred z Warszawy.
8. Bąkowski Henryk z Warszawy. †
9. Bąkowski Ludwik z Warszawy. †
10. Bednawski Władysł. z Warszawy. †
11. Birnbaum J. et Comp. z m. Łodzi.
12. Biskupski Winc. z Warsz.
13. Bobrowski Feliks z Warszawy. †
14. Bocheński Franciszek z Czusowa, pow. Miechowski
15. Boduszyński Stan. z Piotrkowa.
16. Boniecki Stan. z Tomczyc. †
17. Hr. Branicka Pelagja z Warszawy.
18. Hr. Branicki Ksawery z Wilanowa (Czł. Kom.)
19. Hr. Branicka Marja z Białejcerkwi.
20. Ks. Infułat Brzeski Franciszek z Warszawy. †
21. Brauman Mikołaj z Warszawy. †
22. Bucewicz Nestor Dr. z Warszawy.
23. Budny Teofil z Rembisze, pow. Ostrołęcki.
24. Budny Ignacy z Jastkowa, gub. Lubelskiej.
25. Budny Kazimierz z Warsz.
26. Budny Nikodem z Jastkowa, pow. Lubelskiego.
27. Bułhak Edgar z Dobocna, gub. Mohylowskiej.
28. Bürger Edmund z Warsz. †
29. Bystry Badeni Paweł z Małoszyc.
30. Charzyński Ignacy z pow. Płockiego.
31. Chełmiński Adolf z Okalewa, pow. Rypiński.
32. Chełmiński Ludw. z Warsz.
33. Chodorowicz Michał z Krakowa. †
34. Chojecki Bolesław z Policzync. †
35. Cholewicki Jan z Piotrkowa.
36. Chrzanowski Bronisław z Tuczap, pow. Hrubieszowski. †
37. Cichowski Mieczysł. z pow. Opatowskiego.

---

*) Członkowie tej kategoryi zamieszczają się raz na zawsze we wszystkich Rocznikach Towarzystwa (nawet po zgonie), wolni są od opłaty składek rocznych, otrzymują bezpłatnie dyplomy na tę godność, Roczniki i wydawnictwa Towarzystwa, a ich nazwiska są umieszczane na tablicy w sali posiedzeń Zarządu Towarzystwa i w Kancelaryi osady Studzieniec, jako Dobrodziejów zakładu, za których wychowańcy codziennie zanoszą modły do Najwyższego.

38. Ciechanowski Stanisł. Grodziec, g. Piotrkowskiej.
39. Cissowski Tomasz z Tomkowa, pow. Rypiński.
40. Hr. zacki Feliks z Warszawy †
41. szarnowski Józef z Łęki pow. Kutnowskiego.
42. Czeczott Ryszard z gub. Mińskiej.
43. Ks. Czetwertyński Seweryn z Warszawy.
44. Dembiński Henryk z Przysuchy p. Opoczyńskiego.
45. Deskur Andrzej z Sancygniowa, pow. Pińczowski.
46. Debrzyński Jakób z Łysów, gub. Siedleckiej.
47. Feillert Adolf z Warszawy.
48. Fuchs Juljan z Warszawy.
49. Galera Henryk z Rutkiszek, pow. Wołkowyski.
50. Gałęzowski Bohdan ze Szczepankowa
51. Gampf Marja.
52. Gawroński Stanisław z Szukli pow. Wołkowyskiego.
53. Gawrońska Helena z Szukli.
54. Gawroński Włodzimierz z ojezior
5'. Ks. Gintowtt Kazimierz Arcyb Mohylewski. †
56. Głębocki Józef z Warsz
57. Goldberg Edward z Warszawy.
58. Górski Antoni z Pękoszewskiej Woli
59. Ks. Grajewski Marceli z Radomia.
60. Grocholski Stanisław. †
61. Grzybowski Eugenjusz z pow. Gostyńskiego. †
62. Halpert Feliks z etersburga.
63. Halpert Henryk z Warsz. †
64. Hordliczka Kazimierz z Warszawy.
65. Hordliczka Marja z pow. Garwolińskiego.
66. Ks. Jacżewski Franicszek, Biskup Lubelski. †
67. Jankowski Felicyan z Warszawy.
68. Janowski Wincenty z Warszawy.
69. Jarociński Zygmunt z m. Zgierza, pow. Łódzkiego.
70. Jensz Franciszek z Lublina. †
71. Hr. Jezierska Marja z Molczan, gub. odolskiej.
72. Józefowicz Marja z Warsz.
73. Ks. Kamiński Ant. z Niemojek p. Konstantynowski.
74. Kamocka Eugenja z Warszawy. †
75. Kamocki Aleks. z Warsz.
76. Karnicki Józef z Petersburga.
77. Karski Wincenty z pow. Sandomierskiego. †
78. Kępiński Stan z Piotr. †
79. Kiedrzyński Lucyan z Kalisza. †
80. Kierbedź Stanisław z Warszawy. †
81. Kindler Rudolf z Pabianic. pow. Łaski.
82. Kiniorski Walery z Starosiedlec, pow. Iłżecki.
83 Kiślański Władysł. z Warsz.
84. Kleniewski Jan z Dąbina, pow. Nowo-Aleksandr.
85. Ks. Koglarski Władysław z Lublina.
86. Kolnarski Ludwik z Warszawy.
87. Kolski Józef z Płocka. †
88. Konstadt Edward z Łodzi.
89. Kończa Paweł z Kiszkiliszek, g. Kowieńska.
90. Kostrowicki Stan. z Piotrogrodu.
91. Kotkowski Bolesław z Bodzechowa, p. Opatowski.
92. Kozarska Kazimiera z Warszawy.
93. Kreczunowicz Narcyz z pow. Kaliskiego.
94. Kreczunowicz Ludwik z Kościelnej Wsi.
95. Kretkowski Emilian z Baruchowa, pow. Włocławski.
96 Kretkowski Mieczysław z Pokrzywnicy.

97. Krysiński Leon z Warsz. †
98. Krzysztofowicz Mikołaj z Leśnictwa, pow. Władysławowski.
99. Ks. Kuczyński Stanisław z gub. Warszawskiej.
100. Kunitzer Juljusz z Łodzi.
101. Hr. Kwilecka Honorata, z Maleńca, pow. Konińskiego.
102. Hr. Ledóchowska Karolina z Klimontowa pow. Opatowski. †
103. Lemański Kudwik z pow. Brzezińskiego.
104. Leszczyński Zygmunt z Kalisza.
105. Leśniewska Bronisława z Warszawy.
106. Lewy Markus z Warsz.
107. Ks. Ładuż Jan. z Worniów gub. Kowieńska.
108. Łazucki August z Piotrkowa. †
109. Hr. Łubieńska Marja z Warszawy. †
110. Hr. Łubienski Stanisław z Warszawy.
111. Malinowski Stanisław z Krasnegostawu.
112. Małkowski Konstanty, senator z Piotrogrodu.
113. Małkowska Aleksandra z Piotrogrodu.
114. Małuja Ad. z Werbek, g. Podolska.
115. Maślakiewicz Dom. z Lublina.
116. Miączyńska Aniela z Krojczyna pow. Lipnowski.
117. Mierzyński Władysław z Wąsoszy, pow. Konińskiego.
118. Miklaszewska Marja Cecylia (Celia). †
119. Miklaszewski Stanisław. †
120. Miklaszewski Witold. †
121. Miklaszewski Walenty (Czł. Kom.)
122. Mokiejewski Adam z Warszawy.
123. Montwiłł Józef z Mitlaniszek, gub. Kowieńska.
124. Montwiłł Aleksander z g. Kowieńskiej.
125. Muczyński Konstanty z Żurańca, g. Płocka.
126. Newelski Stanisław z Olkusza.
127. Niedźwiecki Władysław z Lipnowskiego.
128. Nowicki Feliks z Piotrogrodu.
129. Ogiński Bohdan Książe z Retowa, gub Kowieńskiej.
130. Ks. Ogińska Marya z Retowa.
131. Ks. Ogińska Olga z Retowa.
132. Ks. Ogiński Michał z Płungian, g. Kowieńskiej. †
133. Okęcki Ludwik z Chilina.
134. Oksner Karol z Warsz.
135. Ośniałowski Gustaw z Chocimowa p. Opatowskiego (Czł. koresp.)
136. Papłoński Jan z Warszawy. †
137. Pieniążek Witalis z Krakowa.
138. Piotrowski Michał z Warszawy.
139. Piotrowski Michał z pow. Opatowskiego.
140. Piwnicki Antoni z Rusinowa, pow. Rypińskiego.
141. Hr, Plater Broel Ludwik z Niekłania, pow. Konińskiego. †
142. Hr. Plater Broel Władysław z g. Kowieńskiej.
143. Podhorski Zygmunt z gub. Kijowskiej.
144. Poklewska-Koziełł Anna, z gub. Permskiej.
145. Poklewski-Koziełł Alfons.
146. Popiel Ignacy z Turna.
147. Popławski Aleksander z Warszawy.
148. Przanowski Adam z Potoczka, pow. Janowski.

194. Hr. Pusłowski Zygmunt z p. Pinczowskiego.
150. Radoszewski Józef z Byszewa, pow. Łęczycki.
151. Rautensztrauch Łucya z Ks. Giedrojców z Nowo-Aleksandr. †
152. Regelman Ignacy z Warszawy
153. Roesner Fryderyk z Warszawy.
154. Rościszewski Józef z Sadłowa, pow. Rypiński.
155. Rotwand Stanisław z Warszawy.
156. Rudomin Wincenty z Gromadzic, pow. Opatowski.
157. Rulikowski Edward z Kotlic
158. Ks. Biskup Ruszkiewicz Kazimierz z Warszawy.
159. Saniewski Konst. z Warszawy. †
160. Sztromayer Władysław z Płocka (Czł. koresp.)
161, Schür Aleksander ze Stylągi, pow. Ostrołęcki.
162. Schür Władysław z pow. Makowskiego.
163. Schür August z pow. Makowskiego.
164. Sikorski Józef z Warszawy. †
165. Sikorska Jadwiga z Warszawy.
166. Hr. Skarzyński Ludwik ze Strzyżowa, pow. Hrubieszowski.
167. Skarzyński Jan Zygmuntz Warszawy.
168. Sobański Marceli z Pińkówki, g. Wołyńska.
169. Sokolowska Marja z Sewerynówki, g. Podolska.
170. Ks. Sotkiewicz Antoni, Biskup Sandomierski. †
171. Spółka fabryki cukru w Opolu, p. N.-Aleksandr.
172. Starynkiewicz Sokrates z Warszawy. †
173. Stępkowski Edmund z pow. Błońskiego.
174. Stummer Edward z Warszawy. †
175. Surzycki Juljan z Warsz.
176. Świerczyński Teodor z Warszawy.
177. Świeżawski Eustachy z Łykoszyna, pow. Tomaszowski. †
178. Świrski Wincenty z Włodawy, pow. Włodawski. (Czł. koresp.)
179. Szlubowski Stanisław z Branicy. †
180. Szlubowski Ant. z Mełgwi.
181. Hr. Tarnowski Stanisław z Krakowa
182. Tow. Akc. Scheiblera w Łodzi.
183. Tryczel Henryk ze Śmiły, gub. Kijowska.
184. Hr. Tyszkiewicz Helena z Andruszówki, g. Kijowska.
185. Ks. Ulanowski Franciszek z pow. Łęczyckiego.
186. Hr. Walewski Colona Wincenty z Warszawy. †
187. Walewski Winc. z Dzierzbic, pow. Kutnowski.
188. Waliński Czesław z Piotrkowa.
189. Wąsowicz Jan z Końskich.
190. Wessel Mieczysław wieś Karczmiska p. N.-Aleksandryjski.
191. Wessel Stanisław z Kębła, pow. N.-Aleksandryjski.
192. Wieczorkowski Józef z Warszawy. †
193. Wiemann Julja z Warszawy. †
194. Wieniawski Juljan z Warszawy. †
195. Ks. Wierzyński Leon z Sierpca.
196. Wizbek Wład. z Łodzi. †
197. Właściciele firm „Louis Geyer" w Łodzi.
198. Wodziński Tadeusz z Suchy, pow. Radomski. †
199. Ks. Wojciechowski Tadeusz z g. Kowieńskiej.

200. Ks. Woroniecki Paweł z p. Sochaczewskiego.
201. Ks. Woźniakowicz Ludwik z Sulejowa z pow. Opoczyńskiego.
202. Wolfsohn Hugo z Łodzi.
203. Br. Zachert Józefina z m. Zgierza, pow. Łódzki.
204. Zakrzewski Ignacy z Charkowa.
205. Hr. Zamoyski Ksawery z Mołoczek, gub. Wołyńska.
206. Hr. Zamoyski Tomasz z Jabłonia gub. Siedlecka.
207. Hr. Zamoyski Konstanty z Kozłówki.
208. Hr. Zamoyska Aniela z Kozłówki.
209. Zan Abdon z Poniemonia, pow. Władysławowski
210. Zbijewski Michał z Siedlisk, p. Włoszczowski.
211. Zembrzuski Jan z Mordów pow. Siedlecki.
212. Zieliński Józef z Lążynia pow. Lipnowski.
213. Zieliński Bolesław z Gradowa.
214. Żółtowski Edward z Kocka, pow Łukowski.

215. W r. 1918 Dr. Kosmowski Wiktoryn z Warszawy.

№ 2. CZŁONKOWIE HONOROWI ZAPROSZENI.

(honoris causa).

1. Carpentner Marja w Anglji.
2. Blanchard Józef we Francji.
3. Bobrzyński Michał w Austrji.
4 Dzieduszycki Wojciech hrabia w Austryi.
5. Ks. Frycz Wojciech z Ogrodzieńca, pow. Olkuski. †
6 Rivier w Paryżu.
7. Carrevon Gustaw w Lozannie.
8 Favre Emil w Lozannie.
9. Dyrektor w Metray Clusse.
10. Hr. Skarbek Józef z Osięcin. †
11. Lallemand Leon, Adwokat Sądu apelacyjnego we Francyi.
12. Rostafiński Józef w Austryi.
13. Randali w Ameryce.
14 Spasowicz Włodzimierz w Piotrogrodzie.
15. Tarnowski Stanisław hrabia w Austryi.
16. Tallack Willam w Londynie.
17. Senator Canonico w Rzymie.
18. Bertram Scalia w Rzymie.
19. Rukawisznikow Konstanty w Moskwie.
20. Senator Tagancew Mikołaj Piotrogród.
21. Górski Ludwik z Warsz. †

№ 3. CZŁONKOWIE HONOROWI

(opłacający po 6 rb. rocznie).

a) Miasto Warszawa.

1. Arct Zygmunt.
2. Baranowski Ignacy.
3. Bełza Stanisław.
4. Bergson Michał.
5. Biedrzycki Stefan (Czł. K.)
6. Bieńkiewicz Adrjan.
7. Błaszkowski Leon.
8. Bochwic Lucjusz.
9. Borkowski Marek.
10. Borowski Wład. (Czł. Zarz.)
11. Brzeziński Józef.
12. Brzozowska Klementyna.
13. Chamiec Helena.
14. Ks. Chełmicki Zygmunt (Czł. Kom.)
15. Chodecki Wład. (Czł. Zarz.)
16. Hr. Ciecierski Stefan
17. Czajkowski Edward.
18. Czarnomska Elżbieta.
19. Czerwiński Stanisław.
20. Ks. Czetwertyński Włodz.
21. Eisenman Henryk.
22. Ettinger Henryk.
23. Federowicz Olech.
24. Friedman Maurycy.
25. Fruziński Jan.
26. Fuchs Franciszek.
27. Gabryel Roman.
28 Geisler Edward.
29. Geneli Stefan.
30. Gębarski Stanisław (Czł. Zarządu).
31. Grabowski Wojciech.
32 Grilicz Seweryn.
33. Gundelach Teodor.
34. Janasz Adolf.
35. Jankowski W.
36. Jodko Aleksander,
37. Kaftal Bernard.
38. Karpiński Franciszek.
39. Kernbaum Józef.
40. Kirszrot Jakób.
41. Kłobukowski Władysław.
42. Kolberg Stefanja.
43. Komierowski Konstanty (Czł. Kom.)
44. Kondratowicz Hieronim.
45. Konic Henryk.
46. Kontkiewicz Stanisław.
47. Korybut-Daszkiewicz Bohdan.
48. Kotkowski Marceli.
49. Br. Kronenberg Leopold-Julju z (Czł. Kom.)
55. Kuratow Marek.
51. Kurman Marjan.
52. Kwapiński Stanisław.
53. Br. Lesser Jan.
54. Leśniowski Stan. (Czł. K.)
55. Lorentowicz Leonard.
56. Ludwig Alojzy.
57. Łopieński Feliks.
58. Machlejd Juljan (Czł. K.)
59. Maliniak Bernard.
60. Marczewski Ludwik.
61. Marczewski Witold (Czł. K.)
62. Mazurkiewicz Jan.
63. Mencel Alina.
64. Meyer Jerzy.
65. Hr. Mielżyńska Ludwika.
66. Mierzejewski Marcin.
67. Morgulec Marja.
68. Mrozowski Jan.
69. Natanson Stanisław.
70. Newelski Wiktor (Członek Kom.).
71. Nowodworski Franciszek.
72. Olchowicz Konrad (Czł. K.)
73. Ostrowski Stanisław.
74. Osuchowski Antoni.
75. Palmirski Władysław.
76. Pfeiffer Stanisław (Czł. K.)
77. Piętka Stanisław (Czł. K.)
78. Podhorski Józef.
79. Porydzaj Stanisław.
80. Potocki hr. Henryk (Czł. Kom.).
81. Poznański Maksymiljan.
82. Ks. Radziwiłł Maciej (Czł. Kom.)
83. Rotwand Leon.
84. Rozmanit Lucjan.
85. Rontaler Stefan.
86. Rudzka Leonja.

87. Rusiecki Stanisław.
88. Sawicki Bronisław.
89. Siedlewski-Karszo Wład.
90. Silberberg Izydor.
91. Sobański Michał.
92. Sonnenberg Szymon.
93. Stabrowski Aleksander.
94. Staniszewski Stanisław.
95 Stankiewicz Kazimierz.
96. Suligowski Adolf.
97. Szczepański Stani-ław.
98. Szczuka Andrzej (Członek Kom.).
99. Szebeko Ignacy.
100. Szymborski Apolinary.
101. Tahn Alfred.
102. T-wo Akc. Machin i Odlewów „K Rudzki".
103. Trepte Emil.
104. Ulanicki Jan.
105. Waldenberg Jan.
106. Waręski Aleksander.
107. Wasiutyński Zygmunt.
108. Watraszewski Stanisław.
109. Wedel Stanisław.
110. Waydel Emil.
111. Hr. Wielhorska Pelagja.
112. Wieniawski Antoni (Czł. Kom)
113. Wikarski Aleksander.
114. Wojno Władysława.
115. Wyganowski Wojciech.
116. Zawadzki-Światopełk Józef (Czł. Kom)
117. Zienkowski Edward (Czł. Kom.)

b) Prowincya.

1. Okęcki Konstanty — Brzeźce.
2. Haeberle Jan—Grodzisk.
3. Janasz Daniel—Wolica.
4. Jankowski W.— Mszczonów.
5. Kruh Moszek.
6. Rittendorf Władysław — Skierniewice.
7. Gałczyński Leopold (Czł. koresp) Pułtusk.
8 Morawski Józef — Smardzewo.
9. Młynarski Wincenty (Czł. koresp)—Kalisz.
10 Bzowski Stanisław — Kalisz
11. Romocki Witold (Czł. koresp.) Kamień.
12. Rephan Paweł—Biernatki.
13. Białkiewicz Remigjusz — Łęczyca.
14. Boetticher Władysław — Leśmierz.
15. Mittelstaedt Henryk (Czł. koresp.)—Łuszczewo.
16. Hr. Kwilecki Kazimierz — Grodziec.
17. Lutosławska Marja— Nieborzyn.
18. Żychlińska Zofja—Buszkowo.
19. Kruszyński Leon (Czł. koresp.)—Turek.
20. Taczanowski Gustaw -- Ruda.
21. Różycki Erazm (Czł. koresp.) Kielce.
22. Halik Mieczysław — Kielce.
23. Janiszowski Wacław.
24. Śląski Zygmunt, — Ciechanów.
25. Golański Kazim. (Czł. koresp.) — Olkusz.
26. Buchowiecki Stefan — Olkusz.
27. Moes Aleksander—Wierbka.
28. Westen Piotr—Olkusz.
29. Boguński Stanisław—Pieczonogi.
30. Jaczewski Cezary—Więcsławice.
31. Kleszczyński Bogusław — Radzieniec.
32. Korulska Tekla—Dalewice.
33. Mieroszewski Leonard — Czechy.
34. Ks. Mieszkowski Bronisław—Proszowice.

35. Rudzki Krzysztof — Zarogów
36. Strumiłło Władysław — Księżniczki.
37. Szawelski Adam — Pietrzejewice.
38. Ks Wiadrowski Romuald — Prandocin.
39. Hr. Wodzicki Antoni — Niedźwiedź.
40. Ks. Wojciechowski Antoni — Luborzyca
41. Ks. Wroński Michał — Więcławice.
42. Zakrzewski Bolesław — Mysławczyce.
43. Hr. Zawiszyna M. — Goszyce.
44. Zubrzycka Emilia — Goszcza.
45. Zubrzycki Józef — Wilków.
46. Dembińska Marja — Szyszczyca.
47. Szumiel Ignacy — Pińczów.
48. Kunicki M. (Czł. koresp.) Stopnica.
49. Barański Franciszek (Czł. koresp.) - Włoszczowa.
50. Zaremba Roman — Lublin.
51. Rohland Paweł (Czł. koresp.) — Żabia Wola.
52 Krasińska Kamilla.
53. Popławski Ludwik — Łysołaje.
54. Przewłocki Konstanty — Mordy Zamek.
55. Hr. Rostworowski Antoni — Milejów.
56. Stoboy Tadeusz — Naklik.
57. Zajdler W. (Czł. koresp.) Chełm.
58. Przanowski Leon — Krasne.
59. Hempel Antoni (Czł. kor.) — Wałowiec.
60. Przanowski Wojciech — Potoczek.
61. Rulikowska Marja — Mircze.
62. Tow. Rolnicze — Hrubieszów.
63. Piechowicz Apolonjusz (Czł. koresp.) — Krasnystaw.
64. Florkowski Juljusz — (Czł. kom.) — Rybczewice.
65. Filochowski Tomasz — Łomża.
66. Kisielnicki Bohdan (Czł. koresp.) — Kisielnica.
67. Kiersnowski Antoni — Szepietów.
68. Ks. Markowski Karol — Kuczyn.
69. Hr. Roztworowski Aleksander — Stelmachów.
70. Gniazdowski Karol (Czł. koresp.) — Czarnostów.
71. Piechowski Kajetan — Dziektarzewo.
72. Olszewski Kazimierz (Czł. koresp.). — Szczuczyn.
73. Kępiński Felicjan (Czł. koresp.) — Piotrków.
74. Braun Markus — Piotrków.
75. Ks. Grochowski Antoni — Piotrków.
76. Roessler August — Częstochowa.
77. Roessler Adela — Częstochowa.
78 Grabiński Mieczyslaw (Czł. koresp.) — Dąbrowa Górn.
79. W. Fitzner i K. Gamper — Sielce.
80 Mauve Ludwik — Sosnowice.
81. Rejcher Henryk — Sosnowice.
82. Silberstein Markus — Łódź.
83. Dr. Wieliczko — „
84. Majewski-Starża Juljan — Konopnica.
85. Skorupski Stanisław (Czł. koresp.) — Płock.
86. Baliński Stefan — Płock.
87. Ligowski Jan „
88. Rokitnicki Józef „
89. Siniewicz Jakób „
90. Żochowski Wład. — Rypin.
91. Klimkiewicz Józefa — Goślice.
92. Milewski Michał (Czł. koresp.) — Niestuń.
93. Jaroszewski Gustaw.
94. Żórawski Władysław.
95. Ostrowski Antoni — Leszno.
96. Godlewski Roch — Kłobock.

97. Karnkowska Antonina — Świętosław.
98. Pruski Karol—Dyblin.
99. Dr. Cholewiński Władysław—Rypin.
100. Rościszewski Edward — Radomin.
101. Ks. Szostakiewicz Jan (Czł. koresp.) — Bieżuń.
102. Dobrzański Józef — Radom.
103. Glogier Maciej— Radom.
104. Horodyski Seweryn — Radom.
105. Kostecki Aleksander — Radom.
106. Przychodzki Wacław — Radom.
107. Przyłęcki Bolesław — Radom.
108. Przyłęcki Stefan — Radom.
109. Przyłęcki Tadeusz „
110. Staniszewski Karol „
111. Stankowski Aleksan. „
112. Beckerman Izaak – Firlej.
113. Wodzyńska Eufrozyna — Sucha.
114. Świeżyński Władysław — Wlonice.
115. Dobiecki Józef (Czł. Kor.) Krzyżanowice.
116. Targowski Juljusz—Winiary.
117. Skotnicki Maksymiljan — Skotniki.
118. Dobiecki Władysław — Drzewica.
119. Ks. Pleszczyński Adolf — Maciejowice.
120. Kamiński Michał (Czł. koresp.) — Łuków.
121. Kuszel Wacław—Przytoczno.
122. Rulikowski Władysław (Czł. koresp.)—Ustrzeż.
123. Cichocki Hipolit — Patrykozy.
124. Ochenkowski Karol — Skrzeszew.
125. Kasprowicz Eligjusz — Włodawa.
126. Kraszewski Krzysztof — Romanów.
127. Libiszowski Teodor — Sosnowica.
128. Hr. Zamoyski August — Różanka.
129. Zawadzka Aloiza – Suwałki.
130. Jackowski Włodzimierz — Oniszki.

